

Titel

Vejledning til det norsksprogede originale manuskript til tv-serien **SKAM - Noora (sæson 2)**

Tema: Drama, manus, norsk, nabosprog, hævnporno, deling af nøgenbilleder, Skam,
Fag: Dansk
Målgruppe: 7.-10. kl

Bog: SKAM Noora (sæson 2) af Julie Andem, Armada forlag, 2018

Faglig relevans/kompetenceområder

Det er særligt kompetenceområderne Kommunikation og Fortolkning i dansk 7.-9. kl i Fælles Mål, som tilgodeses i opgaverne i denne vejledning.

Læringsmål

Eleverne kan lære

- at reflektere over etiske problemstillinger i forhold til deling af nøgenbilleder og hævnporno
- at overveje, hvorfor enkelte dele af en udvalgt scene i det originale manuskript ikke er kommet med i den færdige tv-serie
- at udpege, hvordan Noora og Nikos følelser og deres indbyrdes magtforhold udtrykkes gennem regibemærkninger i manuskriptet
- om forskelle og ligheder mellem norsk og dansk ordstilling (syntaks), ord (leksis) og stavning (ortografi)

Ideer til undervisningen

Manuskriptet til SKAM kan godt virke uoverskueligt at gå i gang med, så her er et forslag til at gå i dybden med én scene s. 195-198, hvor Noora konfronterer Niko med hans planer om at dele et nøgenbillede af hende. Det skal opfattes som en eksemplarisk tilgang, som kan overføres til andre scener i bogen. Scenen er valgt ud, dels fordi den er meget kendt, og dels fordi der er dele af scenen i det originale manus, som ikke er kommet med i tv-serien. Den omhandler en relevant tematik omkring hævnporno, og den er et fint afsæt for at sætte spot på det ungdommelige norske sprog i SKAM.

[På nordeniskolen.dk](http://nordeniskolen.dk), som er et gratis website for lærere i Norden, ligger 4 forløb til [sæson 2](#), som man kan tage udgangspunkt i. Det er korte tematiske forløb, der har korte klip fra serien med norske undertekster.

Episoden med scenen kan også ses i sin helhed (ligesom resten af serien) på [mitcfu.dk](http://kp.mitcfu.dk) <http://kp.mitcfu.dk/TV0000104349>

I forbindelse med at inddrage det norsksprogede manus i danskundervisningen, vil jeg særligt fremhæve forløbet [Uten mitt samtykke](#) på Norden i Skolen, som drejer sig om

hævnporno. Forløbet tager udgangspunkt i scenen, hvor Noora konfronterer Niko (Williams bror) med, at det er ulovligt, hvis han deler et nøgenbillede af Noora, som han har taget uden hendes samtykke til en fest. Han forsøger at true og afpresse hende med billedet. En aktuell og vigtig problemstilling. Man bør arbejde med dette forløb, inden man arbejder med nedenstående opgaver og inddrager scenen som tekst fra manuskriptet, da man her kommer rundt om problemstillingerne omkring hævnporno.

Start med at se klippet med Noora og Niko på cafeen på nordeniskolen.dk
Lad nu eleverne læse scenen i manuskriptet s. 195-198

I SKAM manus er der en scene, som ikke er kommet med i tv-serien. Det drejer sig om første del på s. 195, som står med lysegrå skrift. I den udeladte del står veninderne uden foran cafeen og støtter Noora, inden hun går ind og konfronterer Niko. Det kommer også frem, at Noora har fået råd og vejledning af en advokat.

Lad eleverne diskutere disse spørgsmål:

- Hvad ville det betyde for jeres opfattelse af Noora, hvis det havde været med i klippet?
- Hvorfor er den del af scenen fra manus mon ikke kommet med i tv-serien?

De sidste otte sætninger i manuskriptet s. 198 er heller ikke kommet med i tv-serien. I manus afsluttes scenen med, at Noora giver Niko en fuck-finger.

- Hvordan ville det ændre jeres opfattelse af Noora, hvis det var kommet med i klippet?
- Hvorfor tror I, at Julie Andem har udeladt den del?

I manus er der [regibemærkninger](#), som beskriver, hvilke følelser eller handlinger, som personen skal udtrykke eller gøre. De står i *kursiv*. Tag en kopi af scenen fra bogen, og giv den til eleverne. Lad eleverne understrege de regibemærkninger, som beskriver Noora og Nikos følelser, mens de taler sammen. Lad eleverne markere, hvor magtforholdet ændrer sig undervejs i samtalen. Hvornår har hhv. Niko og Noora overtaget? og hvorfor mon det?

Det norske nabosprog

Det er naturligvis oplagt benytte lejligheden til at sætte spot på vores norske nabosprog. Skriftsproget er lettere at fastholde end det flygtige talesprog. Det skrevne manus er en god støtte for sprogforståelsen, da den giver eleverne mulighed for at gå i dybden med nabosproget og samtidig få en større forståelse for mønstrene i eget sprog.

Lad eleverne være sprog-detektiver, der leder efter ligheder og forskelle på ordstilling (syntaks), ord (leksis) og stavning (ortografi).

Brug kopiarket, som ligger på posten som pdf, og som er magen til nedenstående tabel - blot uden svar med ord fra manuskriptet. Nedenstående tabel er tænkt som en hjælp til læreren. Lad eleverne gå på jagt i teksten og sætte ord ind i tabellen.

Sproglige forskelle	Norsk	Dansk
Hårde-bløde konsonanter DK: bløde konsonanter: b, d, g NO: hårde konsonanter: p, t, k	hvitvin leken	hvidvin legen
Dobbeltkonsonanter	frekk drakk	fræk drak
Lydret stavning	situasjonen	situation
Særlige ord på norsk (Lexis)	tøff i trynet tullete kødder du? hyggelig jævlig Serr	hård i filten fjollet laver du sjov? sjovt meget Seriøst
Engelske låneord, som fornorskes	blække ut feige ut Ballsy å hooke	blackout bailout (run away) courageous (modig) to hook up
Arabiske låneord, som særligt bruges af unge	halla	halla
Ordstilling	mobilen din	din mobil

På norsk vægter man lyddet stavning fremfor at kigge på etymologien - altså der, hvor ordet stammer fra. Kugle stammer fra det tyske kugel, og derfor skriver man på dansk stadig 'g' i kugle, selvom man ikke kan høre det. Nordmændene staver ordet kule, som er lyddet stavning. Hvor danskerne har mange låneord fra engelsk, har nordmændene deres egne oversættelser. Ordet 'blackout' på dansk hedder fx 'blække ud' på norsk. Norsk har hårde konsonanter flere steder, hvor dansk har bløde. Det ses i ord som 'leken' (norsk), der på norsk har et hårdt 'k', mens det på dansk skrives legen - altså med den bløde konsonant 'g'. Hvor danskerne kun har dobbeltkonsonanter midt i ord, skriver nordmænd ofte dobbeltkonsonant i slutningen af ord fx frekk.

Karaktererne i SKAM har et ungdomssprog præget af det multikulturelle samfund, de er vokset op i. De bruger slang, som mikser norsk, engelsk og arabisk. Engelske udtryk bliver fornorsket, fx 'blække ud', hvor engelsk og norsk stavemåde blandes. Ligesom i Danmark tager nordmændene også engelske ord til sig, som de bøjer efter egne stavereregler; fx bliver 'to hook up' til 'å hooke', som ivrigt bliver brugt, når karaktererne har haft intimt samvær uden det behøver at være seksuelt. Selvom serien foregår på Hartvig Nissens skole, hvor børn fra Oslos bedre stillede middelklasser går, så er deres sprog påvirket af det gadesprog, som flere unge med indvandrerbaggrund taler. De unges sprog i SKAM bliver populært kaldt for 'kebabnorsk', selvom begrebet egentlig er en sociolekt blandt unge med indvandrerbaggrund. Lignende udtryk kender vi som det ikke politisk korrekte udtryk 'perkerdansk' i Danmark og 'blattesvenska' i Sverige. I serien bruger etniske nordmænd arabiske udtryk som halla, som betyder 'hej' eller lø, som betyder 'træls'.

Supplerende materialer

TV-serien Skam, sæson 2, episode 10 <http://kp.mitcfu.dk/TV0000104349>

Kopiark som Google-doc

https://docs.google.com/document/d/1ruJ6bNdm73n23swlE0NTQ9pxevNRiDZ_Ya4JZfuSIIM/edit?usp=sharing

Tv-udsendelse om hævnporno: Skam dig, Emma <http://kp.mitcfu.dk/TV0000036838>